

VAL McDERMIDOVÁ

Každý vrah má své slabé místo. Jen ho najít...

SVĚDECTVÍ MRTVÝCH

Svědectví mrtvých

Vyšlo také v tištěné verzi

Val McDermidová

Svědectví mrtvých – e-kniha
Copyright © BB/art s. r. o., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

SVĚDECTVÍ
MRTVÝCH

VAL
McDERMIDOVÁ

SVĚDECTVÍ
MRTVÝCH

Přeložila Radmila Damová

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2020
Bořivojova 75, Praha 3
Copyright © 2019 Val McDermid
All rights reserved.

Z anglického originálu *How the Dead Speak*
(First published by Little, Brown, London, Great Britain, 2019)
přeložila © 2020 Radmila Damová
Redakce textu: Dana Packová
Jazyková korektura: Mirka Jarotková

Tisk: FINIDR, s.r.o. Český Těšín

První vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-759-5367-4 tištěná kniha
ISBN 978-80-759-5445-9 ePub
ISBN 978-80-759-5446-6 Mobi
ISBN 978-80-759-5447-3 PDF

Našim přátelům z East Neuku

Prolog

Všichni jsme otroky svých zvyků. Dokonce i vrahové.
Když nám něco zafunguje, upneme se k tomu jako
k talismanu, který nám má zaručit úspěch. Ke kalhotkám,
o nichž věříme, že nám přinášejí štěstí. Neohlíme se.
Určité činnosti provádíme v té správné poslušnosti.
Snídáme stále totéž. Chodíme po určité straně ulice. Když
nám vrah odhalí svůj talisman, mluvíme o podpisu.

TONY HILL: *Jak číst zločin*

Před osmi lety

Toho sobotního odpoledne byla mysl Marka Conwaye na hony vzdálená vraždě. Přestože se rád považoval za odborníka na danou problematiku, byl také schopný oddělovat různé oblasti svého života. A dnes se zabýval pouze fotbalem. Stál před skleněnou stěnou zasedací místnosti rady fotbalového klubu Bradfield Victoria, nepřítomně kroužil červeným vínem v obrovské číši a shlížel dolů na davy, které se valily na stadion.

Věděl, jak jim je. Kdysi byl sám jedním z nich. Den zápasu přináší pověřivé rituály. Od jistého odpoledne před dvaceti lety, kdy Vics vyhrála pohár ligy, si vždycky navlékal stejné černé ponožky s tančícím Snoopym na kotnících. Dělá to dodnes, jenom teď nemístný křiklavý obrázek zakrývá tenkým černým hedvábím. Multimilionáři nenosí nezvyklé ponožky.

V den zápasu nastupuje i svíravý pocit očekávání v hrudi a žaludku. Dokonce i při zápasech, které nemají žádný dopad na umístění v tabulce ligy nebo na další kolo poháru, v něm jiskří vzrušení, elektrizuje mu krev. Koho vyberou do týmu? Kdo bude rozhodčím zápasu? Jak hru ovlivní počasí? Přinese konec odpoledne radostnou extázi, nebo bolestné zklamání?

Tohle všechno obnáší role fanouška. A přestože je Mark Conway v sou-

časné době členem rady klubu, který sledoval od dětství, zůstává stále – fanouškem. Křičel až do ochraptění, když šplhali vzhůru – a jednou nezapomenutelně padali dolů – různými soutěžemi až do současného postavení na šesté příčce v Premier League. Jen jediná věc ho vzrušuje víc než vítězství Vics.

„Jak vidíš naše vyhlídky?“

Hlas za Conwayovými zády ho přinutil, aby se otočil. Za ním stál obchodní ředitel klubu. Conway věděl, proč přichází. Ten člověk už se snaží potvrdit si reklamu na mantinelech pro příští sezonu, chce mít co nejdřív Conwayovo jméno na smlouvě a jeho peníze v bance. „Spurs je v téhle době těžké porazit,“ odpověděl Conway. „Ale Hazinedar je ve skvělé formě. V posledních třech zápasech dal čtyři góly. Máme dost velkou šanci na výhru.“

Obchodní ředitel se pustil do vyčerpávající analýzy obou týmů. Chyběl mu ovšem dar vést lehkou nezávaznou konverzaci, a po několika jeho větách se Conwayova pozornost odchýlila, přejížděl pohledem po místnosti. Když zahlédl Jezzu Martinua, pohnul rty v náznaku úsměvu. Tohle je člověk, který by mohl sloužit jako prototyp fandovství. Jezza je jeho bratranec, jejich matky jsou sestry. V rodině kolovala legenda, že první slovo, které Jezza vypustil z úst, bylo „Vics“.

„Omluvíte mě?“ Conway dopil sklenku a protáhl se kolem obchodního ředitele. Přistoupil k baru. Mladá žena za pultem se okamžitě přestala věnovat všem ostatním a nalila mu novou sklenku vína, podala mu ji s rychlým upjatým úsměvem. Prodíral se hustě zalidněnou místností ke svému bratranci. Na Jezzovi bylo jasně patrné vzrušení, zmocnil se jednoho chudáka, kterého zastihl u bufetového stolu, a začal do něj hučet. Byl klubem Bradfield Victoria úplně posedlý. Kdyby existovala církev, v níž by se Jezza mohl klanět klubu, stal by se jejím arcibiskupem.

Když Mark Conway řekl bratranci, že se k němu může připojit v místnosti rady, měl dojem, že Jezza snad omdlí. Z obličje mu vyprchala veškerá barva a krátce se zapotácel. „Můžeš se posadit ke mně do ředitelské lóže,“ pokračoval Conway. Bratranci vhrkly slzy do očí.

„Doopravdy?“ zalupal po dechu. „Myslíš to vážně? Do ředitelské lóže?“

„A před zápasem a po něm půjdeš do místnosti rady. Setkáš se s hráči.“

„Nemůžu uvěřit tomu, že je to pravda. O ničem jiným se mi nesnilo.“ Přitáhl si Conwaye k sobě, objal ho, uniklo mu, že sebou ten druhý škubl. „Mohl sis vybrat kohokoli,“ dodal Jezza. „Někoho, na koho bys chtěl udělat dojem. Někoho z práce, koho bys chtěl za něco odměnit. Ale ty sis vybral mě.“ Opět ho stiskl v náručí a pak ho pustil.

„Bylo mi jasné, co to pro tebe bude znamenat.“ Což byla naprostá pravda.

„To ti nikdy nebudu moct splatit.“ Jezza si drsně utřel oči. „Bože, Marku, miluju tě, člověče.“

Tenhle okamžik si naplánoval. Aby získal ono vytoužené sedadlo v radě, vyžádalo si to značné investice a spoustu podlézavosti vůči lidem, kterými pohrdal. Věděl ovšem, že jakmile Jezzovi dá zlatou vstupenku, udělá bratranec cokoli, aby si ji udržel. Poslední prvek jeho pojistky pro případ, že by mu ambiciózní plány nevyšly. Conway se usmál. Úsměv vypadal upřímně, protože upřímný byl. „Něco vymyslím,“ řekl.

Ale už to měl vymyšlené.

1

Když skupinka agentů FBI přišla s myšlenkou profilování pachatelů, uvědomovala si jednu věc. O myslích těch, kteří opakovaně zabíjejí, nevědí dost. A proto začali hledat na jediném místě, kde si mohli být jistí, že najdou odborníky – za mřížemi.

TONY HILL: *Jak číst zločin*

Právě pach mu hned po probuzení důrazně připomínal, kde se nachází. Vylučoval možnost, že by se ze spánku probíral v dočasném zmatení myslí a napolo spící by se dohadoval: Kde jsem? Doma? V hotelu? U někoho v hostinském pokoji? Jakmile se v současné době doktoru Tonyemu Hillovi opět vrátilo vědomí, ten nepříjemný pocit mu okamžitě dal najevo, že je ve vězení.

Léta komunikoval s pacienty na klinikách se zvláštní ostrahou a ve vězení, a tento nelibý koktejl pachů mu nebyl cizí. Zatuchlý pot, zatuchlý kouř, zatuchlá těla, zatuchlé jídlo, zatuchlé větry. Zasmrádlé oblečení, které příliš dlouho usychalo. Lehce vanilkové pižmo příliš velkého množství testosteronu. A pod tím vším štiplavý příděch levných chemických čisticích prostředků. V minulosti býval vždycky rád, když při návratu do vnějšího světa unikl pachu vězení. Teď možnost úniku neexistuje.

Domníval se, že si na ty pachy zvykne. Že je po nějakém čase přestane vnímat. Jenže i po šesti měsících čtyřletého trestu si jich byl každyčický den brutálně vědom. A coby klinický psycholog si nedokázal pomoci, musel se dohadovat, jestli neexistuje nějaký hluboce zakořeněný důvod, proč je na to tak přecitlivělý. Nebo má prostě jen obzvláště vyvinutý cit pro pachy.

Ať už byl důvod tohoto stavu jakýkoli, nesl to nelibě. Chyběly mu okamžiky polospánku, kdy by si mohl představovat, že se probouzí na svém

lehátku na lodi, která se stala jeho základnou, nebo v hostinském apartmá ve zrenovované stodole Carol Jordanové, v níž strávil dost času na to, aby ji mohl považovat za svůj druhý domov. Tyto snové fantazie mu zůstaly odepřeny. Nikdy se neocítl na pochybách, kde je. Nemohl dělat nic jiného než dýchat.

Alespoň teď má celu sám pro sebe. Když trávil několik dlouhých měsíců ve vyšetřovací vazbě, zažil postupný sled spoluvěznů, jejichž osobní návyky pro něj byly samy o sobě mimořádně obtížným trestem. Dazza se svým neúnavným oddáváním se onanii. Ricky s kuřáckým chrchláním a neustálým vyplivováním hlenů do toalety z nerezové oceli. Marco se svými nočními strachy, výkřiky, jimiž budil polovinu patra a vyprovokoval tím další řvaní a nadávky ze sousedních cel. Tony se pokusil s Markem o jeho ošklivých snech promluvit. Jenže agresivní malý chlápek z Liverpoolu vyskočil, div se s ním nezačal prát, a těmi nejsprostšími slovy, s jakými se Tony kdy setkal, popíral, že by kdy měl nějakou zasranou noční můru.

Nejhorší ze všech, Maniak Mick, čekal na soud za useknutí ruky konkurenčnímu drogovému dealerovi. Když Mick zjistil, že Tony spolupracoval s policií, jeho prvním impulzem bylo popadnout ho za předek košile a mrsknutím ho přitiskl ke stěně. Za mohutného prskání Tonymu vysvětloval, proč mu přezdívalí Maniak a co provede s každým sráčem, co se kamarádíčkuje se zatracenejma chlupatejma. Stáhl dozadu pěst – s vytetovaným ZMRD na kloubech –, připravoval se k úderu, jímž Tony dobře věděl, že mu zlomí nějakou část v obličejí. Zavřel oči.

Nic se nestalo. Otevřel jedno oko a spatřil černocho středního věku s rukou napřaženou mezi ním a Mickem. Jeho přítomnost představovala nečekaný páteřový chránič. „Není to, co si myslíš, Micku.“ Mužův hlas zněl měkce, skoro důvěrně.

„Je to špína,“ odplivl si Mick. „Co je ti po tom, jestli dostane nakládačku?“ Ústa měl roztažená v úšklebku, ale v očích se mu objevila lehká nejistota.

„Nemá s takovejma, jako sme my, nic společného. Ani za mák se nezajímá vo zloděje a drogový magnáty a prolhaný vypočítavý parchanty, jako seš ty nebo já. Tenhle chlap“ – zjevný zachránce škulb palcem směrem k Tonymu – „tenhle chlap odstraňuje z ulic vyvrhele. Zvířata, co zabíjej

a mučej z čirý radosti. Ne kvůli tomu, aby něco získali, ani z pomsty, ani aby si dokázali, jak velkýho maj ptáka. Čistě pro zábavu. A koho zabíjej? Mohla by to bejt tvoje ženská, mohlo by to bejt moje dítě, moh by to bejt kdokoli, kdo má obličej, kterej mu sedne. Prostě nějakej chudák, kterej náhodou zkrížil cestu monstřu. Tenhle chlap nepředstavuje nebezpečí pro správný kriminálníky, jako sme my dva.“ Otočil se tak, aby mu Mick viděl do obličej, tvář mu zvrásnil přátelský úsměv.

„Mělo by nás spíš štvát, že je tady, Micku. Protože ty, co máme rádi, sou ve větším bezpečí, když von venku vodvádí svou práci. Věř mi, Micku, tenhle člověk vodstraňuje z ulic takový zvířata, na jaký tady ve vězení nikdy nenarazíš, protože si svoje několikanásobný doživotí vodkrouťej ve cvokárně. Nech ho bejt, Micku.“ Vyslovení jména připomínalo pohlazení. Ale Tony za ním vycítil hrozbu.

Mick stáhl ruku stranou, jako by šlo o záměrný pohyb, plánované protažení svalů. Pak paži spustil k boku. „V pohodě, Druse.“ Couvl dozadu. „Ale poptám se kolem. A esli to není tak, jak říkáš...“ Přejel si prstem po krku. Z úsměvu, který toto gesto doprovázel, se Tonyemu sevřel žaludek. Maniak Mick odkračel chodbou, párek jeho nohsledů s ním srovnal krok.

Tony zhluboka vydechl. „Děkuju,“ zaskuhral.

Druse k němu napřáhl ruku. Bylo to první potřesení rukou, které kdo Tonyemu nabídl za těch čtrnáct měsíců, co byl uvnitř. „Já sem Druse. Vím, kdo ste.“

Tony nabízenou ruku přijal. Byla suchá a pevná a Tony se zastyděl za pot, který na ní zanechal. Usmál se jedním koutkem úst. „A přesto jste mě zachránil.“

„Sem z Worchesteru,“ odpověděl Druse. „Moje sestra chodila na hodiny angličtiny s Jennifer Maidmentovou.“

To jméno v Tonyem spustilo sérii obrázků. Mladinké oběti, srdcervoucí zločiny, motivace spleťtá jako dvojité šroubovice DNA. On sám tou dobou zápolil s odhalením, jaké převrací životy naruby. Rozplétání vlastní minulosti, které tak často provozoval s pachateli, ho div nepřimělo od všeho odejít. Jenže Druse, ať už je to kdokoli, o ničem z toho jistě nemá nejmenší tušení. Nejspíš zná jen novinové titulky. Tony přikývl. „Na Jennifer Maidmentovou se pamatuju.“

„A já si pamatuju, co ste udělal. Ale nedělejte si vo mně žádný iluze, Tony Hille. Sem hodně špatnej člověk. Ale i špatný lidi se někdy zachovaj správně. Po dobu, co tady budete, vás nikdo nebude vobtěžovat.“ Pak se jedním prstem dotkl imaginárního okraje imaginárního klobouku a odešel.

Tony tehdy ještě nechápal, jak ve vězení kolují informace. Měl podezření, že Druse slibuje mnohem víc, než dokáže splnit. Ale potěšilo ho, že se mýlil. Vždy přítomný podtón strachu, který postupoval křídlo vyšetřovací vazby, postupně ustupoval, nikdy se ovšem úplně nerozptýlil. Tony si nicméně dával pozor, aby neztrácel ostražitost, pořád si byl vědom anarchie, která vřela kousek pod povrchem. A anarchie nebere ohled na reputaci.

Ještě víc Tonyho překvapilo, že ho Druseova ochrana nějak doprovodila do vězení kategorie C, kam ho převezli po vynesení rozsudku. Poslední, co by od vězení očekával, bylo, že ho bude chránit organizovaný zločin.

Druse plnil úlohu nárazníku z jedné strany, Tonyho minulost tvůrce profilu pachatelů mu poskytla podobnou záštitu z druhé strany. Kdyby se ho někdo zeptal na jeho názor, soudil by, že si v průběhu let, kdy pracoval pro policii a ministerstvo vnitra, udělal na vysokých postech víc nepřátel než přátel. Ukázalo se ovšem, že se mýlil i v tomhle. Hned na počátku vyšetřovací vazby požádal o notebook. Ani on, ani jeho právní zástupkyně neočekávali, že žádosti bude vyhověno.

Opět omyl. O týden později se u něj objevil omlácený počítač. Samozřejmě se na něm nedalo připojit k internetu. Jediný dostupný software byl primitivní textový editor. Dokud se Tony o celu dělil s dalším vězněm, nechtěl ho mít u sebe a přesvědčil důstojníka majícího na starost knihovnu, aby si tam počítač mohl nechávat. Jinak by mu ho některý ze spolupovězňů rozbil, ukradl nebo použil jako útočnou zbraň. Toto uspořádání sice limitovalo čas, který mohl Tony s notebookem strávit, ale donutilo ho to k lepšímu soustředění v době, kdy k němu měl přístup. A tak jediným člověkem, který se mohl radovat z Tonyho uvěznění, byl jeho nakladatel, který už si mezitím začal zoufat, že rukopis *Jak číst zločin* nebude nikdy dokončen, natožpak vydán.

To všechno v Tonych zanechalo nepříjemně komplikované pocity. Skutečnost, že ho plně upoutalo psaní, mu umožnila zbavit se strachu, který

mu od chvíle, kdy se ocitl ve vyšetřovací vazbě, proudil žilami jako elektrický proud. Byla to úleva, kterou nešlo slovy vyjádřit. O tom se nedalo pochybovat. Když seděl nad klávesnicí a pokoušel se uspořádat své znalosti a zkušenosti do koherentního textu, ztratil veškeré ponětí o okolí. Tuto úlevu kalil pocit viny.

Vzal někomu život. Porušil nejzákladnější tabu své profese. I když čin spáchal proto, aby to nemusela udělat žena, kterou miloval, nic ho neomlouvá. Ani přesvědčení jich obou, že ukončením života tohoto člověka zachrání další životy. Muž, jehož Tony zabil, by vraždil dál a dál a kdo ví, jestli by se kdy objevil alespoň kousíček závažného důkazu proti němu. To ovšem neuměňuje obludnost toho, co Tony udělal.

Proto si zaslouží trpět. Do jeho dnů patří prvek bolesti a trestu. Ale popravdě věděl, že veškerý jeho žal je obsažen v tom, jak mu chybí Carol. A kdyby s tím souhlasil, mohl by ji vidět pokaždé, kdy dostane povolení k návštěvě. To, že jí odmítal dopřát, aby se s ním setkala, byla jeho volba a namlouval si, že toto rozhodnutí učinil pro její dobro. Možná je to jeho forma pokání. Pokud ano, je to pravděpodobně nižší cena, než platí kdokoli jiný tady.

Když uváží, o co přišli jeho spoluvězni, nemůže popřít, že má štěstí. Všude kolem sebe viděl ztracené živobytí, ztracené domovy, ztracené rodiny, ztracené naděje. Tomu všemu unikl, nicméně mu stejně nebylo lehké. Jeho únik doprovázela nepolevující šířavost viny.

A proto dospěl k závěru, že musí najít konstruktivnější cestu ke splacení toho, co lidé nazývají dluhem vůči společnosti. Využije svého daru empatie a komunikativnosti a pokusí se nějak změnit životy mužů, s nimiž v současné době sdílí adresu. Začne dneska.

Ale než se na to bude moci přichystat, musí se připravit na něco mnohem horšího.

Přijde ho navštívit matka. Napřed její žádost odmítl. Vanessa Hillová je monstrum. Chápal váhu tohoto slova a nepoužil ho s lehkým srdcem. Zničila mu dětství, připravila ho o šanci poznat vlastního otce a pokusila se mu ukrást dědictví po něm. Když se viděli naposledy, doufal, že to bylo *skutečně* naposledy.

Jenže Vanessa se nenechala jen tak lehce odbýt. Poslala mu vzkaz přes

jeho právní zástupkyni. „Vždycky mi bylo jasné, že my dva jsme stejní. Teď to víš i ty. Něco mi dlužíš a také to víš.“ Pořád věděla, jak na něj zatlačit. Proti své vůli na to skočil.

Jako ryba na návnadu.

2

Kolem psychologického profilování vznikl jakýsi druh mytologie v neposlední řadě proto, že někteří z jeho prvních zastánců výrazně propagovali svou vlastní osobu. Psali knihy, přednášeli, dávali rozhovory, v nichž při své schopnosti číst v myslích zločinců působili téměř jako bohové. Pravda je, že tvůrci profilů jsou jen tak dobří, jak dobrý je tým, s nímž spolupracují.

TONY HILL: *Jak číst zločín*

Velké městské aglomerace na severu Anglie trvají na své individualitě. Mají ovšem jeden nepopíratelný společný rys: z žádné z nich není daleko do bolestivě krásné přírody. Ti, kteří se věnují sportu, tvrdí, že do Peak District National Parku se čtvrtina obyvatel Anglie může dostat za dobu kratší, než je hodina jízdy. Za normálních okolností by detektiv inspektorka Paula McIntyreová ocenila den v lesích na úpatí Dark Peaku, procházela by se klikatícími se cestičkami krajinou, která se ještě stále podobala divočině. Nad ní, na vysokých větrem ošlehaných vřesovištích bylo zcela jistě snadné nabýt pocitu, že se civilizace nachází mnohem dál než na druhé straně dalšího hřebene.

Jenže tohle nebyly normální okolnosti. Paula se namáhavě snažila vytáhnout nohu ze zajetí bažinaté kaluže. Vynořila se s nechutným mlasknutím. „Dobrý bože, koukni, jak to vypadá,“ postěžovala si a nazlobeně se dívala na pohorku pokrytou blátem.

Detektiv konstábl Stacey Chenová, které se díky Paulině nehodě podařilo louži vyhnout, zkrivila obličej znechucením. „Prosáklo ti to do boty?“

Paula zahýbala prsty. „Nemyslím.“ Znovu vyrazila po sotva patrné pěšince, po níž postupovaly. „Zatracený teambuildingový cvičení.“

„Alespoň už jsi na ně měla vybavení. Já za výbavu na tuhle akci utratila majlant. Kdo mohl vědět, že procházka po lese vyjde tak draho?“ Stacey se táhla za Paulou, unavená a otrávená.

Paula se zachechtala. „Většina z nás nevyplázne peníze za prvotřídní outdoorové oblečení naráz. Jen se na sebe podívej.“ Pootočila se a máchla rukou ke Stacey, oblečené od hlavy až k patě jako z katalogu. „Královna merinové vlny a Gore-Texu.“

„Všechno to může být tvoje, až tu dneska skončíme. V životě už to na sebe nechci.“ Cestička končila na křižovatce ve tvaru T se širší cestou. „Kudy teď?“

Paula vytáhla z kapsy mapu a prstem v ní sledovala jejich cestu. „Míříme na sever.“

„To mi nijak nepomohlo.“

„Podívej se na stromy.“

„Jsou to velké vysoké předměty ze dřeva. S jehličkami. Které na rozdíl od ručičky kompasu bohužel nejsou magnetické.“

Paula v předstíraném zoufalství kroutila hlavou. „Zkontroluj mech. Na severní straně kmene je hustší.“ Přistoupila k jedné ze skotských borovic, které ve shluku rostly na křižovatce. „Podívej. Ten rozdíl snad vidíš.“ Ukázala doleva. „Jdeme tudy.“

„Jak to všechno víš?“

„Stejně jako ty znáš všechny spleitosti webu. Jsou to věci, které potřebuješ vědět, plus zkušenost. Nejspíš jsem začala chodit po horách přibližně ve stejné době, kdy jsi ty dostala první počítač.“ Paula si na hodinkách zkontrolovala čas. „Na místo srazu bychom měly dorazit s trochou časové rezervy. Dobře žes skončila se mnou, nabereme body za dobrý čas.“

„Tohle je ale pitomý způsob, jak trávit den. Pořád nám vykládají o rozpočtové krizi. Celé kategorie zločinu nikdo nevyšetřuje, protože na to nejsou zdroje. A my tu promarníme celý den maširováním po lese, místo abychom se snažili řešit zločiny. Vážně nechápu, k čemu to je dobré,“ hudovala Stacey, když opět vyrazily rychlostí, kterou Paula zjevně považovala za rozumnou. Co se Stacey týče, bylo to pochodové tempo.

„Ani já. Ale už nejsme v Kansasu.“

„Podle mě detektiv vrchní inspektor Rutherford a Carol Jordanová ani

nestudovali na stejné policejní akademii. Carol by nám nikdy nic takového neprovedla. Nemuseli jsme si hrát na žádný teambuilding. *Byli jsme tým.*“

S tím se nedalo polemizovat. Regionální tým pro závažné zločiny, který dala dohromady vrchní inspektorka Carol Jordanová, byl sestaven na základě dovedností jednotlivých členů a jejich individuálního přístupu k práci. Ale šlo o víc než jen o tohle, chápali, jak je důležité spolupracovat s ostatními. Pokud ti ostatní jsou na stejné lodi. Jenže Carol je pryč a regionální tým pro závažné zločiny oživil až teď po měsících spánku. Podle ošklivých sester Klepny a Drbny panovala víc než malá nejistota ohledně smyslu jednotky, která pokrývá několik různých sborů. Ti, kteří byli původně pro, si spálili prsty, zatímco ti, kteří byli původně opatrní, se teď pro věc paradoxně víc nadchli. Pokud při operacích dojde k nějaké katastrofě, říkali si, bude lepší mít kam odklonit vinu.

Zatímco váhali nad definitivním usnesením, převeleli Paulu zpátky do Bradfieldu, k jejímu domácímu sboru. Přidělili ji k dlouhodobému vyšetřování obchodu s lidmi a sexuálního zneužívání, k operaci, která byla po emocionální stránce obtížnější než cokoli, s čím se dosud setkala. Opětovné povolání do regionálního týmu pro závažné zločiny vnímala jako osvobození.

Stacey odeslali k metropolitní policii na odhalování finanční kriminality. Nejnáročnější na jejím zaměstnání bylo nezapomenout se a nepředvést, co všechno umí. Práce s Carol Jordanovou, napřed v Bradfieldu a potom v regionálním týmu pro závažné zločiny, poskytla Stacey absolutní svobodu proniknout online, kamkoli chtěla, a udělat, cokoli od ní požadovali. Stala se mistryní v pozdější legalizaci informací o věcech, ve kterých neměla právo štourat. Pokud konečný výsledek působil korektně, Carol to nechávala na ní.

Do tří dnů v nové práci pochopila, že když musí na věc zpříma, frustruje ji to. Co hůř, nudí ji to. Donutilo ji to, aby si uvědomila, že přes zjevné lpění na konvencích je ve skutečnosti naladěná na stejnou notu spíš s odpadlíky než s lovci. „Jedinou dobrou stránkou na té práci bylo, že se mi uvolnilo hodně mozkové kapacity a vyvinula jsem malou rozkošnou aplikaci na vyhodnocení kalorického výdeje při stisku kláves počítače,“ svěřila se Paule nad čínou z donášky už zase zpátky v Bradfieldu.

„K čemu by to někdo měl chtít vědět?“ Zmatená Paula se zamračila na knedlíček, který si právě nabodla na tyčku.

„Lidé posedlí cvičením a dietami chtějí vědět úplně *všechno*. Věř mi, do-
táhli narcismus na zcela novou úroveň. Byznys musíš pořád pohánět do-
předu, Paulo. Pořád musíš zvyšovat laťku. Musíš jet na plný plyn. Jakmile
přestaneš postupovat vpřed, jsi mrtvá.“ Mimoděk tím připomínala, že plat
policistky je pro ni pouhým zlomkem příjmů. První komerčně úspěšný
program napsala ještě jako studentka a od té doby se její podnikání v ti-
chosti rozrůstalo. Díky tomu si mohla dovolit stát se nejlépe oblékanou
policistkou v severní Anglii. Merino a Gore-Tex byly pro její bankovní
účet pouhým bleším kousnutím.

Srovnala s Paulou krok. „Budu teď muset být s firmou obzvlášť opatrná,“
poznamenala.

„Bojíš se, že ti na to Rutherford přijde?“

„Není to zrovna tajemství. Jenže Rutherford do puntíku dodržuje veš-
kerá nařízení, tak se bojím, že by nepřimhouřil oko.“

„Podnikání se přece věnuješ ve svém volném čase. To není s ničím
v rozporu.“

Stacey pokrčila rameny. „Mohl by argumentovat tím, že využívám zna-
lostí a zkušeností, které získávám v práci.“

„Řekla bych, že přenos znalostí funguje právě opačně. Ale kdybys mu-
sela skončit, nepředstavovalo by to pro tebe konec světa, ne?“

„Nenudila bych se, to tedy zcela jistě ne. Všude kolem je spousta
výzev, které by mě plně zaměstnaly. Ale tahle práce by mi skutečně chy-
běla.“ Pohlédla po očku na přítelkyni. „To jsem ještě nikdy nikomu ne-
řekla. Ale moc se mi líbí skutečnost, že jsem policistka, legalizuje to
moje šťourání v životech druhých. Já vím, že v jednom kuse pronikám
dál, než se ode mě očekává, a teoreticky bych v tom mohla pokračovat,
i kdybych už tohle zaměstnání neměla. Pořád mám otevřená všechna
zadní vrátka. Ale chybělo by mi k tomu oprávnění.“ Zamračila se. „Zní
to bláznivě, ale patrně mě k tomu vychovali. Tradiční čínské hodnoty.
Nebo tak něco.“

„To podle mě dává smysl. Takže budeme postupovat opatrně, dokud
vrchního inspektora lépe nepoznáme. Obě víme, že mezi tím, co šéfové

říkají a co dělají, bývá často rozdíl. Až půjde do tuhého, třeba se ukáže, že umí přimhouřit oko stejně jako Carol.“

„Neozvala se ti někdy v poslední době?“ Stacey se chvíli přehrabovala v jedné ze svých kapes a vytáhla tyčinku bio čokolády. Ulomila dva dílky a jeden podala Paule.

„Hmm, zázvorová,“ pochvalovala si Paula. „Snažím se za ní jezdit každý druhý týden. Jen se mrknout, jak se jí vede. Připadám si jako diplomatická mise mezi Severní a Jižní Koreou. Navštívím Tonyho ve vězení a pak Carol v jiném druhu vězení.“

„Pořád se s ní odmítá vidět?“

„Je přesvědčený, že trpí posttraumatickou stresovou poruchou. Což, upřímně řečeno, není tak těžké uhodnout. Na to člověk nemusí být zrovna Einstein. Takže jí řekl: žádné povolení k návštěvě, dokud se nezačne léčit.“

„A co ona? Léčí se?“

Paula se zasmála. „Dokážeš si představit, že bych se na to Carol Jordanové zeptala? ‚Tak co, šéfko, jak jste na tom s posttraumatickou stresovou poruchou? Už chodíte na terapii?‘ To by bylo skvělé.“

„Umíš přece číst mezi řádky. Myslíš, že u ní došlo k nějakému pokroku?“

„Nepije. Což je, když uvážíš všechno kolem a kolem, úžasné. Ale co se týče toho ostatního...“

Ať už se Paula chystala říct cokoli, přerušilo ji krátké ostré zaječení z lesa západně od nich. „Co to sakra?“ vykřikla.

Následoval neartikulovaný výkřik, náhle utnutý. Pak zvuk nohou prodírajících se podrostem. A Paula vyrazila, hnala se mezi stromy, jak doufala, správným směrem. Stacey, která neměla takové zkušenosti s přímou akcí, krátce zaváhala, pak semkla rty do pochmurné linky a vrhla se za Paulou.

Paula si razila cestu lesem, vždy se krátce zastavila, ověřovala si, že stále míří k tomu, co znělo jako hlasité pronásledování. Pozměnila směr a běžela dál. Když zvuk náhle ustal, ztuhla i Paula, vztáhla ruku proti Stacey, aby se na místě zastavila. Pak postupovala dopředu co možná nejkradměji. Ani ne za minutu se ocitla na okraji paseky.

Několik metrů od ní mohutný muž v džínách a mikině s kapucí tiskl ke stromu ženu v běžeckém oblečení. V pravé ruce držel nůž na její hrudi.

3

Nikdo z nás není imunní vůči traumatům. Někteří lidé působí dojmem, že ze sebe dokážou setřást strašlivé věci, které jim život přivede do cesty. Je to iluze, jejíž kořeny leží hluboko v jejich minulosti ve formě nevyřešených strachů. Když doktorka Gwen Adsheadová pracovala na psychiatrické klinice Broadmoor se zvláštní ostrahou, říkala: „Naši pacienti k nám přicházejí jako oběti katastrof. Jenže tihle lidé jsou sami katastrofou ve svém vlastním životě.“ Dokonce i činy psychopatů formují jejich osobní traumata...

TONY HILL: *Jak číst zločín*

Přestože Carol Jordanová zadala adresu Melissy Rintoulové do navigace, měla problém místo najít. V Edinburghu byla předtím jen párkrát a nejasně si Nové město pamatovala jako čtvrť s širokými ulicemi, vysokými georgiánskými budovami a soukromými zahradami lemovanými kovovými ploty, které měly odradit vetřelce. Jenže za těmito přísnými fasádami se zjevně nacházely labyrinty zadních uliček a bývalých stájí, z jejichž kůlen na kočáry teď vznikly hezoučké elegantní bytečky. Nebo malé firmy jako ta, kterou hledala Carol.

O několik ulic dál si našla pozoruhodně předražené místo k zaparkování landroveru a půlhodinu, která jí zbývala do schůzky, strávila potulováním po okolí. V současné době se ráda seznamovala s potenciálními únikovými trasami. Už nikdy se nehodlala nechat znovu zahnat do kouta.

Melissa Rintoulová úřadovala v dvoupodlažním domku v nádherné uličce vydlážděné kočičími hlavami, vykrojené mezi dvěma činžovními domy. Úzký chodník lemovaly květináče s levandulí, rozmarýnem a hor-

tenziemi, které tak nutily chodce jít jednou nohou v odvodním kanálku. Nenápadnou destičku označující ozdravné centrum duševního zdraví, vklíněné mezi pedikúru a butik s lampami vyrobenými z překonfigurovaných průmyslových strojů, Carol málem přehlédla.

Ještě není úplně pozdě. Nemusí to udělat. Může dál nést na ramenou svoje břímě. Přezívá. Jenže hlas v Carolině hlavě, hlas, který znala stejně dobře jako svůj, jí to nedovolil. „Přezívat nestačí.“ Když s Tonym Hillem naposledy mluvila z očí do očí, použil přesně tato slova. A následovalo: „Lidé, kteří o tebe mají starost, chtějí, abys žila naplno. Přezívání by tě nemělo uspokojit.“ Slova jí zněla v hlavě, přebila její pochybnosti.

Proto se Carol zhluboka nadechla a strčila do dveří. U stolu v jednom rohu maličké místnosti příjmu seděla žena něco přes dvacet, oblečená do čehosi, co připomínalo oblečení na jógu. Proti ní stála dvě pohodlně vypadající křesílka. S úsměvem vzhlédla od displeje notebooku. „Dobrý den, vítám vás v ozdravném centru duševního zdraví,“ spustila. „Jak vám mohu pomoci?“

Carol bojovala s nutkáním utéct. „Mám schůzku s Melissou Rintoulovou.“

Další úsměv. „Vy musíte být Carol.“

„Ano. Musím.“ Unaveně se usmála. „Nemám jinou možnost.“

Škubnutí obočím. Žena se v jediném plynulém pohybu zvedla a zaklepala na dveře poblíž stolu. Na několik centimetrů je pootevřela. „Je tu Carol,“ ohlásila. Odpověď zněla tlumeně, ale dívka otevřela dveře dokořán a usmála se ještě šířeji. „Melissa vás očekává.“

Místnost, do níž Carol vstoupila, byla vymalovaná světle šalvějově zelenou, podlahu pokrýval koberec o několik odstínů tmavší. Před minimalistickým plynovým krbem, za jehož kouřovým sklem se nízko při zemi třepetaly plameny, stála dvě velká křesla obrácená proti sobě. Z ženy, která se zvedla z čalouněného sedadla v okenním výklenku, vyzařovala příjemná vyrovnanost. Carol, která se naučila v duchu si lidi podrobně popsat, jako by informace měla později poskytnout policejnímu věstníku, zjistila, že má problém s detaily. Určujícím rysem Melissy Rintoulové byly bujné, do spirál stočené kudrny barvy mědi, jenže rysy obličejů už šlo podchytit hůř. Celkový dojem vyjadřoval poklid. Ale nebylo v ní nic tupého nebo

mdlého. Přešla místnost a oběma rukama uchopila Carolinu pravici. „Pojďte, posadíme se,“ vybídla ji. Hlas měla hluboký a vřelý s lehkým skotským přízvukem.

Ženy usedly proti sobě. Melissa pohlédla Carol zpřímá do očí. „Mohu se vás zeptat, jak jste nás objevila?“

Carol zahrabala ve své plátěné kabele a vyndala leták s oslíma ušima. „Vzala jsem si to v čekárně u svého chiropraktika. Řekla jsem si, že to stojí za pokus.“

„Mohu se vás zeptat, co od nás očekáváte?“

Carol se silně nadechla nosem. „Zotavení,“ odpověděla. Následovala dlouhá odmlka. Melissa nevykazovala žádné známky toho, že by se jí chystala narušit. „Domnívám se, že trpím posttraumatickou stresovou poruchou.“

„Aha. Byla vám posttraumatická stresová porucha formálně diagnostikována?“

„To je složité.“ Další odmlka. Carol věděla, že nemá na vybranou, ale skutečnost, že vysvětlení je nevyhnutelné, jí situaci nijak neusnadnila. „Jsem bývalá policistka. Vedla jsem tým pro závažné zločiny. Mým nejbližším kolegou v té době byl klinický psycholog. Pravděpodobně to zároveň byl můj nejlepší přítel. Léta s námi spolupracoval jako tvůrce psychologických profilů. Zabývali jsme se těmi nejhoršími zločiny, jaké si jen dovedete představit.“ Povzdechla si a zmlkla.

„Vedete si dobře,“ povzbudila ji Melissa. „Nechci po vás detaily toho, jaká ta práce byla. Stačí mi vědět, co vás sem přivedlo.“

Carol bylo jasné, že by měla Melisse povědět něco víc o tom katastrofickém dni, který skončil Tonyho uvězněním a její hanbou. Ale stud ji umlčel. Není ještě připravená se úplně otevřít. „Řekl mi, že podle jeho názoru trpím posttraumatickou stresovou poruchou. V té době jsem to nechtěla uznat, ale časem jsem to přijala. Měla jsem problémy s alkoholem. Šlo o závislost. Pomohl mi se z toho dostat. Už nepiju.“ Každá věta ji stála stejné úsilí, jako by tlačila proti zavírajícím se dveřím.

„Jak dlouho abstinujete?“

„Už to bude šestnáct měsíců.“ Carol se křivě pousmála. „Dokázala bych vám to říct přesně na týden a den, ale to by znělo poněkud zoufale.“

Melissa se usmála. „V téhle místnosti jste jediná, kdo vás tu soudí. Jsem ráda, že si vedete tak dobře s něčím, co je vždycky složité. Kromě té věci se závislostí, udal vám nějaké další důvody pro svůj závěr?“

Carol se zahleděla přes Melissu na okno za ní. Detaily zakrývala tenká roleta, ale Carol měla dojem, že vidí strom, jehož listy se lehce třepetají ve větru. Alespoň si to tak chtěla představovat. Na chvíli zavřela oči, pak promluvila. „Riskovala jsem. Byla jsem nezodpovědná. Agresivní. Ohrožovala jsem sebe i ostatní.“

„Jak jste se s tímto chováním snažila vyrovnat?“

Carol si prsty prohrábla husté světlé vlasy. „Nijak. Napřed jsem nedělala nic. A pak šlo všechno do háje. Já... Udělala jsem něco, co mělo strašlivé důsledky.“ Blíž už se zpovědi nedokázala přiblížit.

„Proto už nejste policistkou?“

„Řekli mi, ať sama odstoupím, jinak mi budou muset dát padáka. Tak jsem odstoupila. A pořád jsem nic nepodnikla.“ Carol si nebyla úplně jistá, jak to Melissa dělá, ale zdálo se jí, že z ní vyzařuje jakási podpora a soucit. Pomalu se jí začínalo mluvit lépe. Už tolik nevnímala napětí v čelisti a šíji.

„Ale něco ten postoj změnilo?“

Carol cítila, jak se jí svírá hrdlo, jako by se měla co nevidět rozplakat. Pobouřilo ji to. Celé měsíce nedokázala brečet kvůli Tonyho nepřítomnosti ve svém životě, v hrudi nosila nepolevující bolest, fyzickou bolest. Ale stačilo pět minut v ordinaci téhle cizí ženy a hráz, která držela její emoce, hrozila protržením. Hlasitě si odkašlala a řekla: „Odmítl se se mnou vídat, dokud si neseženu pomoc. Řekl mi, že mě miluje, a pak se odmítl se mnou vídat.“ Tohle neměla v úmyslu říct. Vůbec to nebyla věc, kterou měla v úmyslu říct.

Melissa přikývla. „Chápu, že vás to mohlo vyprovokovat k vyhledání pomoci. Jsme prvním místem, které jste navštívila? Ptám se proto, že nabízíme nekonvenční cestu k zotavení a lidé za námi obvykle přicházejí, až když u nich nezafungují tradičnější metody.“

Carol zavrtěla hlavou, dosud rozhozená ze svého odhalení. „Navštěvovala jsem terapeuta.“ V myslí jí naskočil obrázek Jacoba Golda. Právě na něj se Tony celá léta obracel, když potřeboval kvalifikovanou pomoc. Jacob byl ve své práci zjevně dobrý, ale pro ni rozhodně nepředstavoval

dobrou volbu. Nechtěla ho mít ve své hlavě. „Vlastně víc než jednoho. Ale jsem svým založením hodně uzavřená osoba,“ pokračovala. „Celá léta jsem pracovala v oboru vázaném na mlčenlivost. Nikdy jsem neměla ve zvyku ventilovat svoje problémy, nemohla jsem prostě projít léčbou mluvením. A navíc...“ Vzpamatovala se.

„Navíc?“

Carol zavrtěla hlavou. „Nic.“

„Navíc jste chytřejší?“

Vyvalila oči překvapením. „To jsem neřekla.“

„Ne. Já jsem to předpokládala a vy jste mi to potvrdila.“

Carol se div nerozesmála. „Měla jsem seržantku, byla jako vy. Nejlepší vyšetřovatelka, s jakou jsem kdy pracovala.“

Melissa přikývla. „Děkuju vám, Carol. Nehodlám se vás vyptávat, jaké konkrétní okolnosti vás přivedly k našim dveřím. Nepotřebuju to vědět. To, co tu děláme, není otázka slov. Náš léčebný režim spočívá ve cvičích. Chcete, abych vám to vysvětlila? A pak se rozhodnete, jestli si myslíte, že je to pro vás vhodné.“

Carol se cítila v takovém bezpečí jako už dlouho ne. Měla strach, že tenhle pocit již nikdy nezažije. „Ano. Prosím.“

„Víte, co jsou to fascie?“

Carol zavrtěla hlavou. „Pokud to nejsou ozdobné panely na palubní desce auta, nemám nejmenší tušení. Ale o nich tady asi nemluvíte.“

„Ne. Fascie jsou spojovací vazivo těla. V pásech a pouzdrech procházejí celým naším tělem. Spojují a chrání skupiny svalů a vnitřní orgány. Jsou jako pavučina, která všechno udržuje ve spolupráci. Když jste ve stresu nebo zažíváte trauma, když se objeví adrenalinová reakce typu uteč nebo bojuj, tak jakmile později nebezpečí nebo strach pominou, očekává se od nás návrat do klidového stavu. Představte si to jako elektřinu, která je uzemněná, a tudíž bezpečná. Ale občas nás reakce uteč nebo bojuj příliš zatíží a my se posuneme na škále výš, ztuhne strachem a dojde k disociaci. Ta reakce je tak intenzivní, že se elektřina neuzemní a my se nevrátíme do klidového stavu uvolněného vědomí. Stačíte mě sledovat?“

„Chápu, o čem mluvíte, ano.“

Melissa se usmála. „Dobře. Mozky máme vlastně dva. Vědomý mozek,

který řídí naše myšlenky a činy. Uvědomuje si minulost a budoucnost, neustále odesílá sem a tam neurologické zprávy, které většinou ani nevnímáme. Ale pod ním máme nevědomý mozek. Je pozůstatkem z doby, kdy jsme byli plazy, a jde mu čistě o přežití. Je napojen na našich pět smyslů, ale chápe pouze daný okamžik. Žije v přítomném čase. Poznává, že se dokončil adrenalinový cyklus. Jenže pokud k tomu nedojde, pokud se nás stres a trauma stále drží, pak se tento mozek přežití domnívá, že situace stále trvá. Vznikne z toho smyčka, která se neustále přehrává dokola. Míváte flashbaky, Carol?”

Přikývla, nedůvěřovala svému hlasu.

„Tradiční terapie mluvením může tyto flashbaky využívat jako přístupové body k traumatickému zážitku a některým lidem to pomáhá. Jiné ovšem může vyprávění příběhu zanechat v dysfunkčním stavu na úrovni mozku přežití. Takže potřebujeme přesvědčit fascie, aby uvolnily stres, který v sobě drží, aby se elektrina mohla uzemnit.“

„Ve vašem podání to zní velice jednoduše. Pokud je to tak přímočaré, proč to nedělají všichni?”

Melissinu úsměvu neubýlo na vřelosti. „Chápu, že se tomu bráníte. Uvázla jste ve smyčce a v hloubi duše se obáváte, že se situace může jedinečně zhoršit. Hlavní důvod, proč to nedělají všichni, spočívá ve skutečnosti, že alternativní formy léčby stále narážejí na odpor. Lékařská zařízení hodně investovala do způsobů, jakými se vždycky postupovalo. Můžu vám na uklidněnou říct jenom tolik, že náš postup má podporu rozsáhlého průzkumu a že je schválený Světovou zdravotnickou organizací. Už takhle postupuju pět let a úspěšnost u pacientů mám mezi sedmdesáti pěti a osmdesáti procenty. Přesto tato metoda nezabírá u každého. Nehodlám vám namlouvat, že ano.“

„Takže jak to funguje? Jde o nějakou masážní techniku? Vymasírujete ze mě stres?“ Carol vnímala výzvu ve svém hlasu. *To je určitě ten můj mozek plaza.*

„Ne. Věřím tomu, že stejně jako se naše tělo vyléčí z fyzického zranění, může se naše mysl uzdravit z duševního otřesu. Naučím vás sadu cvičení, která budete praktikovat sama. Začneme s drobnými pohyby očí, ty můžete procvičovat až stokrát denně. Sdělí vašemu mozku, že je bezpečné se

dívat. Ta metoda se nazývá EMDR – Eye Movement Desensitisation and Reprocessing, desenzibilizace a přepracování pomocí očních pohybů. Nebudu vás nudit teorií. Na internetu najdete spoustu materiálů. Princip, který za tím stojí, spočívá v tom, že vám to pomůže přeprogramovat vaši reakci na události, které vás traumatizovaly. Najdete cestu, jak přeformulovat, co se vám stalo, v tom smyslu, že už nebudete uvázlá ve smyčce zpětné vazby traumatu.“

Melissa jí předvedla, jak to myslí. Vypadalo to snadně, dokud se Carol nepokusila pohyby zopakovat. Po dvanácti mrknutích si připadala celá nesvá. „Bude to příjemnější, slibuju,“ ujistila ji Melissa.

Terapeutka prošla několika dalšími cviky. Pomalu a důkladně před sebe natahovala ruce, jako by plaveckým stylem prsa bojovala proti imaginárnímu odporu. V krátkých výpadech co největší silou dupala do země. Posadila se s nohama na zemi a pohybovala s nimi jako při běhu. Carol ji napodobovala, přijímala připomínky a opravy. Po necelé čtvrthodině jí srdce bušilo jako o závod a bylo jí lehce nevolno.

„Dělala jste to správně,“ ujistila ji Melissa. „Chci, abyste takhle cvičila každý den. Abyste krátké sady cviků opakovala tolikrát, kolikrát to zvládnete. Mělo by to být čím dál tím snazší a každým dnem byste měla být schopná udělat cviků víc. Doporučuju vám kurz o osmi sezeních, abychom mohly zapracovat změny. Ráda bych vás znovu viděla za čtrnáct dní. Bude to možné?“

Carol se zvedla. „Budu tady. Chci se zbavit těch ošklivých pocitů.“

„A já si dokážu představit, že byste ráda obnovila kontakt se svým přítelem. To je cíl, který stojí za to.“

„Na to zatím nedokážu ani pomyslet.“

„Zamíříte teď zpátky do Bradfieldu?“

Carol přikývla.

„Budete řídit?“

„Ano, parkuju o pár ulic dál.“

„Nesedejte hned za volant. Na konci uličky je roztomilá kavárnička. Posadte se tam, dejte si čaj a vdoleček. Dýchejte. Možná se u vás objeví silná emocionální reakce na to, co jsme dělaly, tak na sebe buďte hodná.“ Melissa vstala a položila ruku na Carolinu paži. „Udělala jste dobře, že jste sem dnes přišla. Určitě to pro vás nebyl snadný krok. Šťastnou cestu.“

„Děkuju.“

Lehce omámená Carol vykročila uličkou. Zatímco byla uvnitř, změnilo se počasí. Cestu na konec ulice osvětloval široký pruh slunečního svitu. Ten pohled Carol zlepšil náladu. „Proboha,“ pokárala se cestou ke kavárně. „Je to jen trik počasí.“

A přesto nemohla ignorovat záchvěv naděje. Možná skutečně udělala první krok na cestě zpátky ke svému bývalému já.

4

Nemáme problém označit opakované extrémní násilí za symptom duševní poruchy. Odtud není až tak velký skok k názoru, že většina násilných činů je jakýmsi druhem choroby. Pokud změním své chování, možná dokážeme změnit i důsledky.

TONY HILL: *Jak číst zločin*

Tony zjistil, že dostat Vanessu z hlavy je snazší teoreticky než ve skutečnosti. Pod myšlenkami vnímal tiché hučení neklidu, byl nervózní, a přitom se potřeboval plně soustředit. To, o co se chce pokusit, určí atmosféru zbytku jeho pobytu ve vězení. Druseův vliv utlumil prvek strachu, Tony ovšem chtěl zvětšit prvek respektu. Jediný problém spočíval v odhadu, jak na to.

Odpověď se naskytlá dva dny poté, co ho převezli do věznice Jejího Veličenstva Doniston, zařízení kategorie C, kde si nejspíš odsedí celý zbytek trestu. Ovzduší tu bylo méně otravné než ve vazební věznici, ale ani tady nebylo pochyb o tom, o jakou jde instituci.

Nikoho, kdo kdy sledoval nějaké drama z vězeňského prostředí, by patra Donistonu nepřekvapila. Dvě řady cel proti sobě, oddělené po obou stranách pavlačí táhnoucí se podél celé strany křídla a volným prostorem uprostřed, kudy vedly schody spojující jednotlivá podlaží. V přízemí tento prostor vyplnily dva kulečnickové stoly a stolní tenis. Stěny tvořily cihly, natřené několika vrstvami malby v barvě industriální šedi, dveře byly zahlobené jen natolik, aby se k nim přimáčkl muž a zůstal neviditelným pro někoho, kdo prochází křídlem. Dokonalým receptem hrůzy bylo počkat si, až terč dojde na stejnou úroveň, a pak před něj skočit s úšklebkem a děsivou grimasou v obličejí. Nemuselo

nutně dojít k útoku, na vyvolání požadované reakce stačilo jen leknutí a strach.

Tonyho cela byla naprosto stejná jako všechny ostatní, do nichž letmo nahlédl při neklidné cestě křídlem, když měl náruč plnou ložního prádla, rezervního oblečení a krabice s knihami a cenným laptopem. Byl největší atrakcí toho dopoledne. Jeho spoluvězni se opírali o věřeje, a když kolem nich procházel, halekali na něj otázky a nesrozumitelně cosi volali.

Vstoupit do vlastní cely byla úleva. Na první pohled se zdála být ve slušném stavu, našedlá malba byla jen lehce odřená a poškrábaná. Úzká postel, skříňka v rohu s třemi úzkými policemi, malý, k podlaze přišroubovaný stůl a plastová židle. Rozhlasový reproduktor připevněný na stěnu nad postelí. U dveří toaleta z nerezové oceli a umývadlo, od zbytku místnosti je oddělovala omítnutá cihlová stěna. „Můžete si sem něco nalepit pomocí plastické lepicí hmoty. Rozveselit to tu. Dá se koupit v obchodě,“ informoval ho strážný, který ho do cely doprovodil. Bylo by zapotřebí víc než pár fotografií, aby to rozjasnilo tuhle spartánskou celu, pomyslel si Tony. Okno, rozdělené do dvanácti tlustých skleněných dlaždic, poskytovalo výhled na kus střechy a zorané pole za obvodovou zdí. Dostatečně velký kus vnějšího světa, aby mu připomínal, o co přišel.

Když osaměl, ze zvědavosti zapnul zabudovaný reproduktor. Brzy pochopil, že poslouchá rozhovor nějakého vězně s básníkem, jenž má toto dopoledne workshop ve vězeňské knihovně. Zanedlouho Tony zjistil, že interview vysílá Na ostro, rozhlasová stanice provozovaná vězni. Středa je zjevně Dnem plným aktivit, kdy se tématem stává kreativita a vzdělávací možnosti. Přestože oficiální zdroje jsou omezené, vězni se pro zlepšení svých vyhlídek snaží o rozšíření nejrůznějších dovedností od instalatérství po vaření. Jak Tony poslouchal, začal pociťovat slabé chvění příležitosti.

Dobře věděl, že se nemůže jen tak přihnat do rozhlasového studia, aniž by se za něj někdo zaručil. Zabralo mu to několik dní, poptával se mezi nejméně nepřátelskými tvářemi v kantýně a v knihovně, ale nakonec se mu podařilo vypátrat Kierana, sedmadvacetiletého mladíka, který si podle vlastních slov odpykával tříletý trest za „vloupačky, kterejch bylo jak nasráno“.

Tonyho zajímalo, jak se k rádiu dostal. „Rád jsem Na ostro poslouchal, jenže fitness program, kterej tam vysílali, mi připadal moc specializovanej.

Rád se udržuju v kondici, ale voni tam mluvili jenom o využívání tělocvičného náradí. A vybavení, který tu máme, není předně kdovíjak skvělý, ale hlavní problém spočívá v tom, že ho není zas tolik. Navíc spousta chlapů nemá pro začátek dobrou kondici a nejsou nadšený, že by měli cvičit vedle těch, co sou cvičením posedlí,“ vysvětlil mu Kieran. „A pak tu máme šéfy smeček a jejich čuby, co si myslěj, že tělocvična patří jenom jim.“

Tony se dozvěděl víc, než by potřeboval slyšet, ale lépe než většina ostatních dobře chápal důležitost toho, aby se lidi vypovídali. „Rozumím, jak to myslíte, před polovinou zdejších chlapů bych si připadal jako naprostý tintítko.“

„To proto, že tintítko ste. A tak sem nabídl takovou sestavu cviků, kterou může každěj provozovat ve svý cele. Naprosto jednoduchý protahování a zátěžový cviky, spousta opakování, aby si člověk vybudoval nějaký svaly. Aby nějak vypadal.“ Natáhl se a chytil Tonyho za biceps. „Vám by se to šiklo, Tony.“ Zachechtal se a zakroužil rameny, předváděl vlastní kondici.

„Zkusím to. Takže jste tam prostě přišel a požádal je, aby vás zařadili do programu?“

Kieran přikývl. „Chlapi chtěli, abych jim cviky předved, přidali pár návrhů a pak mi dali jednou tejdne desetiminutovej čas. Lidem se to líbilo, takže teď mám patnáct minut třikrát do tejdne. Musel sem se naučit taky všechny ty věci kolem – postarat se o technický záležitosti jako nějakěj zvukovej technik z BBC a podobně. Proč vás to zajímá? Chcete nám povídat o všech těch sériovejch vrazích, co ste zlikvidoval? Poskytnout nám pohled do problematiky? Něco jako odhalit mysl vraha?“

„To je pro mě teď dávná historie. Už nikdy mě nepustí nikam poblíž nějakého vyšetřování vraždy.“

Kieran se zahihňal. „Teď, když ste na druhý straně. Ale vsadím se, že máte spoustu úžasnejch historek k vyprávění.“

„Mám na mysli něco poněkud odlišného. Vy chcete, aby lidi byli fit. Já jim chci pomoct změnit život jiným způsobem. Můžete mě tedy nějak uvést?“

„Jistě. Pojdte se mnou ve středu ráno, až půjdu dělat svůj pořad. Středa bude nejlepší den, je nás tam fůra a plánujeme potom program na zbytek tejdne.“